

نه‌فين ئيراهيم :

كۆمه‌لگەي ئىمە بە سرووشتى خۆي نەگەيشتوتە ئەو قوناعەي كە بتوانى ئۆپۆزسيونىكى بەرچاوى ھەبى



نه‌فين ئيراهيم

ئۆپۆزسيون لە ھەرکۆمەلگەيەك بىنەماي گۇران و بەرمو پىشەودەپونە، وەك ھەموومان دەزانن لە كوردستان تا ئىستا گىتوگۆ لەسەر بىون و نەبوني ئۆپۆزسيون ھەيە، لەبەر نەموي ئۆپۆزسيون نەپوتايويو و ئلى ئىساوى خۆي بيبىنى، و لە ھەنەمەكانى دەسلال بېدەنگ ئەبى و ھەروەھا دەست لەسەر كەم و كورپەكانيان دابىنى و ھەماوەر بەوشو وەك و پىك و شارستانانە لە ھەموو كەم و كورپەكان ئاگادار بگاتەو، بۇ گىتوگۆكردنى زياتر چەند پرسىيارىكەمان ئاراستەي (نەفين ئيراهيم) رۆشنامە نووس كرد.

مارەسى نەكات، يا كۆمەل وە نەو كۆمەلە دەبنە اخرايى سىياسى، بۆيە نەوانە نيش دەكەن بۆتەوي خۇيان بگەن بە دەسلال، بەو كەشكى كە خۇيان ئەيانەوى، بەلام بەبۆچوونى من تا ئىستا لە كوردستان نەموي نەواي ئۆپۆزسيونەو ھەبى نەشنا حەزبە ئىسلامىەكانن.

ب. گۇران: واتە تۆ لە كوردستان بۆتەوي ئۆپۆزسيونى علمائى نايبى؟
نەفين ئيراهيم: حەزبە علمائەكان لە كاتيك دا دەبوو مەزەكەرى گەلبەي و گازىتەدى ئورائەت خەرىكى حەكمەتى مالكى و نەمراسك و توركيا و دولائى نەو روباو نەجمەتى ناسا يىش بگرايە بەداخەو كورد ئوتتەرەكانى لە بەغداد زۆر باش و كارپەگەيىيە بۆ سەر بېراي سىياسى نىيە لە كاتيك دا كورد جەمۆ سىياسى خۆي داوودە دەست كۆمەلە ھەتەرەيە لە بەغداد بەلام لە خال و شتە چارەنوس سازەكان دا بىدەنگەيان ليكر بەراستى زۆرم بەلاوە سەير بوو (بەريزان) خەمۆد عوسمان و د. بەرھەم صالح و ھۆشار بېزايى و بەريزان مام جەمال نەمانە كۆلكە سەرەكەيەكان كەچى ھېچ رۆژيان نەبو بەلام كورد ووتەنى لەناش باران فەرمەنجيم بۆچى يەو يا لەواي چوان نەچى باشە، ئىتتسا ھەمانگى داھانوو دا پاشا ھەلەئى زۆر لەلاين بەريزاسانى سەربازى و سىياسى و نەجمەتى ناسايش نەتەمۆي تۆزائەتەو كە ھەلەئى دېلۆماسى چەر پريان كورد بۆتەوي نەو كۆنگرەيە بەرنە نەستەنبول نەوا ئىتتسا عەمرەو موسا سەزوكى كۆمەلەي عەمرەي و (سنى مبارك) ى سەزوكى مىس بەفرەي داوايان ليكرەو

لە دەسلال، نەوانەي بەجووگەكانيش پىشيبىي دەكەم ھەر نەو حەزانە خۇيان دروستيان كۆرەن.
ب. گۇران: پىتوايە بۆونى ئۆپۆزسيون زەورو؟
نەفين ئيراهيم: پىتوايە بەيىي قۆتاسى كۆمەلگە دەگۆزى، كۆمەلگەي ئىتتسا ئىتتسا كۆمەلگەي كەتەلەيدە بەواتاي نەو جۆزىكى تر لە كۆمەلگە ھەيە، كۆمەلگەيەكى كراوەر پىشەكەوتو، سىستەمەيكى سىياسى ديوكراسى تايە، لەو حالە تايە، ئۆپۆزسيون نەتوانى ھەيىت و رولى خۆي بيبىنى، بە پىشەوانەي كۆمەلگە تەقلەيدەكان كە سىستەمەيكى سىياسى تەقلەيدى تايە، برىتيە لە تاك حەزب يان دوو حەزب، نەوانە واپاين لىندى كۆمەلگە ھەمۆي كۆتەرەكەو و دەروژىكى پەراوژىكى نەمۆتتەو، من پىتوايە كۆمەلگەي ئىتتسا بەسرووشتى خۆي نەگەيشتوتە نەو قۆتاسەي كە پىتوايە ئۆپۆزسيونىكى بەرچاوى ھەبى، لەوێ كە نەشيبىين لە حەزبە ئىسلامىەكان لە نەغامى پروژىسى كۇرئانى كۆمەلەيىيە ئىتتەدا نىە، بەلكو ئىتتەدايەكە بۆ

ھەرەكەي (نەقە) لە ئىسلامى لە ھەموو دونىادا كەتتسا ھەيە، ئىتتەدايەكىشى لەلاي ئىتتە ھەيە، من نەلەيم قۆتاسى پىشەكەوتنى كۆمەلگەي ئىتتە نەگەيشتوتە نەو ناستەي ئۆپۆزسيونى ھەبى.
ب. گۇران: واتە لەگەل بۆونى ئۆپۆزسيوندا نىت؟
نەفين ئيراهيم: شتەك نىيە ناوي نەفەي ئۆپۆزسيون پىت، پۆتەوي لەگەل م يا لەگەل نەم، وەك وتىشم ئۆپۆزسيون بەشەكە لە پۆتەي كارلىكى كۆمەلەيەتى، كارلىكى كۆمەلەيىيە زۆر شت دەگۆتتەو، وەكو ھاوکارى ((التعاون))، ئۆپۆزسيون، مەلەتەن ھەيە، نەمانە ھەمويان پروژىسى كۆمەلەيەتى، بەلام ئۆپۆزسيون لە خەمۆي خۇيانا برىتيە لە پروژىسىيەكى كۆمەلەيەتى كە پۆتەوي كۆمەلەيەتى بگەن بە دەسلال و كۆتەرەكەو دەسلال بگەن. وە بۆنەيش شتەك پۆتەوي نەشنايى كۆمەلگەي پۆتەوي، نەشنايى سىستەمى سىياسى پىشەكەوتو، بەلام ئىتتە نەگەيشتوتە نەو قۆتاسە.
ب. گۇران: واتە تۆ پىتوايە بەكەل كە چارەزەكانى كۆمەلگەي ديوكراسى و

ناديوكراسى بۆونى ئۆپۆزسيونە؟
نەفين ئيراهيم: بگەن، نەو بەكەل كە خالەكانى، بەلام خالى تىرش ھەن، بگەنمان كۆمەلگەي پىشەكەوتو كۆمەلگەيەكە سىستەمە سىياسەيەكى ديوكراسى خوازە.
ب. گۇران: پىتوايە تاكە ھۆارى نەبوني ديوكراسى لە كۆمەلگەي ئىتتە ھەيە كە نەگەيشتوتە نەو ناستە، يا ھاوکارى تىرش ھەن؟
نەفين ئيراهيم: بەراستى شتەكان بەيەكەو بەستارەن، ھەموو نەو فەيلەقوانە كە پەرزەكەكانيان دانەرە كۆكەن لەسەر نەموي بەكەجار سىياسەت پەيداويو، ھەمۆي نەو دەسلال (تەقەي) كراون، واتە بە ھەلەزەكەو پەيەو، نەمۆش زۆرەيان دەگۆتتەو، نەك ھەمويان، واتە بەيىي تارائان لىتەتوئەي خۇيان نەموي، ھەمويە پۆتەوي تۆ بىشوانى (تەقەي) بىت وەك (نەتەماد پەرلەمان) ناچارى مەرچەكانى لەسەرە جىبەجىي بەكەي، مەرچەكانيش زۆرەيمان پىساو داينەت و بۆ پەرزەوئەلى دەسلال ئىتتە خۇمان خۇمان نىن و نەشەز، نەوانيش خۇيان خۇيان نين.

كۆمەلەيەتى بۆ ناچارى ديوكراسيەت.
ب. گۇران: نەگەر لەبەاسى ئۆپۆزسيونەو بىنە سەر بايى ژن لەدەسلال، تۆ پىت واپە ژئانى دەسلال لەكوردستان تاجەمەد خۇيان؟
نەفين ئيراهيم: نەي نەوانە لە دەسلال ئىتتە تا چەمەد خۇيان؟ مەلەيم لە كۆمەلگەي تەقلەيدى و داخراوى وەك كۆمەلەيەتى ئىتتە بەگشتى تاكەكان تا چەمەد خۇيان خۇيان؟ ئىتتە پەرووردە نەكراوين بەوي خۇمان خۇمان بىن، بەراي من زۆرەيى نەو ژئانى لە دەسلال (تەقەي) كراون، واتە بە ھەلەزەكەو پەيەو، نەمۆش زۆرەيمان دەگۆتتەو، نەك ھەمويان، واتە بەيىي تارائان لىتەتوئەي خۇيان نەموي، ھەمويە پۆتەوي تۆ بىشوانى (تەقەي) بىت وەك (نەتەماد پەرلەمان) ناچارى مەرچەكانى لەسەرە جىبەجىي بەكەي، مەرچەكانيش زۆرەيمان پىساو داينەت و بۆ پەرزەوئەلى دەسلال ئىتتە خۇمان خۇمان نىن و نەشەز، نەوانيش خۇيان خۇيان نين.

دەيانە : نەفين مەيرە

ب. گۇران: بۆونى ئۆپۆزسيون لە كوردستان چۆن دەيىنى؟
نەفين ئيراهيم: ئۆپۆزسيون بەگشتى برىتيە لە بەشەكە لە پروژىسىيەكى كراولكرەدى كۆمەلەيەتى واتا (التفاعەل الاجتماعىيە) واتە ناتوانى بە ئۆپۆزسيون بلىتى بزووتتەوي كۆمەلەيەتى، يان حەزبى سىياسى، چا نەو ئۆپۆزسيونە پەن تاك

تورانيەتو كۆنگرەي ئاسايشى عىراق لە ئەستەنبول

ئ/ ھەماد كرىم عەباللە

كە بچەن بۆ نەستەنبول بەرپەسەكانى تورائەت خەرىكى پلانتيكى تاشكىكى شوم و وین كەرن لە دۆي گەل كورد تەمۆرە گىتو گۆكانيان كىشى كوردو حەكمەتى ھەمۆي و ئشارى كۆرەكە بەلام لەكوردستان بىدەنگەن لەناست نەو كۆمەلەنەو بەراست توركياو ئىيران و دولائى عەمرەي خىشتا بەيپەزى سەدەكانى رابەرەست عەسەدەي عوممانى و صەفەوى عەسەل كىشەكان دەروان سى كۆچەكى عەروبو تورائەت و ئىيران چىتتى فارس بە قازانچى خۇيان كۆژوون گرتەكە لە وەدەيە فاكترەي خۆي كوردەش نەگۆزارە كوردو ھىچ پىشيبىي مەترەسەيەكانى ناسايش نەستەو رەتەتەسك لەمايە (17) سالى رابەردودا مەمايە ئىيران لەكۆندا چيان بەمىرو مەون شىنەكانى كورد نەكرد بەكارەن دەجىتەن و بۆ پەرزەوئەي خۇيان ئەيانەن بەشەو دەيانەكەرن بەكارنى گۆشارى سىياسى ئىتتسا دا ھەست نەكەم پەكيتى پارتى وەك دوو مەير ئىشنى نەو كات رەفتارەيان لەگەل دەكرى پەكيتى پارتى ھىچ جاپايان ناكاتەو لەگەل مەرنشنى بابان و بۆتان و سۆران و دابىنان و

نەردەلان دا بەداخەو زەمەن لەم ھەرمەتە چەند دەسەكە لەگەلچى خۆي فەرمەش نەاش دەكەت و رابەردودا، توركياو ئىران و دولائە عەمرەيەكان چارەيان بەكەيانى گەل كوردا ھەلتەتەت و بەمەترەسى سەير دەكەن بۆ چارە چۆنكى و فراوانخواري شۆفەتيزىمى خۇيان، نەمىركاو نەورەپاش بەپەنەوي پەرزەوئەي سىياسى و نابورى و بازەكانى و سەرمایە بەگەر خەشت و بازارو ساغ كۆرەنەوي كالا سەرى نەو كىشەنە دەكەن دۆست دەوژمى تاسەريان نىيە نەو دۆستیانە كەمەزەوئەندىيان پارەزارو بىتە مافى خۇيانە بەلام لىتەردا گرگ ھەنگار نالى دېلۆماسيەتى كورد خۇيان نایا لىتەر بە نەي چى كەبات رەستەي فاكترەي ناوەكى كورد خۆي نۆمىدە بەخش نىيە خىشتا حەكمەتى ھەرمەي بەھەزەو بەگرتو نىيە خۇيانە سىياسى كورد لازار وراستە وولاتانى ناوچەكەش ھەزارو بەك كىشەي سىياسى و ئىسەداری نابورەيان ھەيە توركيا نەقى تەنگەزەي سىياسى و نابورىيە ئىيران وولاتىكى تېرۆرەست و دىكتاتور مەزەمىيە وولاتە عەمرەيەكان خۇيانا گرقتارى جۆرەدا كىشەن بەلام كە قەسە

يەتە سەر كىشەي كورد و گرتى شارى كەركوك ھەرسى لاپەن و جەمسەرە يەكە پىكەو ھاوارو ھاوكان گەلە كۆمەلە لە كورد دەكەن، بۆمەن پىتە واپە كۆنگرەي ناسايشى عىراق لە نەستەنبول توركياو سەرائى شۆفەتتى دىكتاتورى نەو وولاتەچاك نەزانى نەو ھەزەتەستى خۇيان بەكار بېجىتەن چۆنەك مەژووى سەرائى تورائەت پەرلە نەمۆنە بۆ پىلانگىتەرى دۆي گەلانى ئازادى خواز بەتايەتە دۆي گەلنى كورد چۆنەك لە ھەمەتەي سەدەي رابەردود و سەدەي نۆزەدە نەم كۆنگرەي لەرووى بايەخى سىياسى پەو ھىچى كەمەتر نىيە لەكۆنگرەكانى ساپىكى يىكوى سالى 1916 ز كۆنگرەي سان رەمۆ 1920 ز كۆنگرەي لۆزان 1923 ز كەتياپاندا كىشەي كورد كراوەر قورسانى پەرزەوئەندى جەمسەرە بەھەزەكانى نابورى دەسلال بەھەزەكانى نەو كات ھەروەدا چۆن كۆنگرەي بەغداد 1930 ز ھەروەدا پەمەي 1974 ز كە نەكۆيان بەسەر كورد ھىتا لە پىتەوي دەست كەوتى خۇيان دا ئىتتسا نەم رىكەوتەنەي بەغداد عەمان و قاھرە و نەستەنبول ھىچى

لەو كۆنگرەو پەمانەكە مەتر نىيە كە لەكۆندا كوردو كوردستان دا ھەسە ھاووردو دەسلال كوردیان پەراوژ و لازار كوردو نەمىتازىسان داوہ بەدولەتەي ھەرمەتەكو بەمانى نابورى سەمۆئەيى بازەكانى لەگەل نەسروەيەن نەمۆشەريكا مەزۆكەروە كوردەش دەستى لە ھەمانەكەو دەردەچتە كىيەگەمان دەكەرى خەدى كورد زۆر بەشدارە لە بەرغامە دۆزارەي ئىتتسا كە پۆزە بېراي بىكەر – ھامەتەي ناكەن و پەراي مەن بۆ دەكەن سەرائى نەمۆزى كوردەش تانەكەرنە نار داوەكەو ھەست بەخۇيان و كىشەي ناسايش و نەمۆمەي ناكەن و پەراي مەن بۆ فەركاوتەنى نەم پەرايە دۆخە ناسك و ترسانەك كورد ھەرجى تاران سەگى دېلۆماسيەتى خۇيان ھەيە لىو كەردەي لە دەروە كارەكەن كە نەي پەژداری بەكەن لەو كۆنگرەيەدا قەسەي خۇيان بەكەن و بەرگەرى سەر مەختانە لە كىشەي حەكمەتى ھەرمەي و شارى كەركوك بەكەن و نەھیلان ناماغە شۆفەتتەيەكانى توركياو عەمرەب بگاتە جى و پۆزە بېراي بىكەر ھامەن بەشكەت بەگەمەن.